

Sygn. akt VU 909/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury górniczej

na skutek odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 lipca 2016 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 909/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2016 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. przyznał wnioskodawcy J. P. prawo do emerytury górniczej od dnia (...), to jest od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego. Do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym nie zaliczono okresów pracy wnioskodawcy:

- od dnia 1 lipca 1985 roku do dnia 27 października 1985 roku,

- od dnia 10 listopada 1987 roku do dnia 30 czerwca 1991 roku,

- od dnia 1 lipca 1991 roku do dnia 16 listopada 2006 roku,

ponieważ zajmowane stanowiska: elektromonter górnictwa odkrywkowego, elektromonter pozostałych urządzeń, elektromonter rozdzielni i sieci elektrycznych nie figurują w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku,

- od dnia 17 listopada 2006 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku, ponieważ będąc zatrudnionym jako elektromonter maszyn i urządzeń górniczych w przodku wnioskodawca wykonywał takie same czynności jak przed zmianą nazewnictwa stanowiska pracy

W odwołaniu z dnia 6 września 2016 roku J. P. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zaskarżył ww. decyzję w całości.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powielając argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca J. P., urodzony w dniu (...), w dniu 27 maja 2016 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-4 akt emerytalnych)

Do wniosku o emeryturę wnioskodawca załączył:

- świadectwo wykonywania pracy górniczej z dnia 10 maja 2016 roku, w którym jego pracodawca zaświadczył, że w okresie od dnia 1 lipca 1985 roku do dnia 27 października 1985 roku oraz od dnia 10 listopada 1987 roku do nadal wykonywał pracę górniczą na stanowisku rzemieślnika zatrudnionego na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonującego prace elektryczne, to jest na stanowisku wymienionym w dziale III pod poz. 7 załącznika nr 3 do rozporządzenia MPiPS z dnia 23 grudnia 1994 roku,

- protokół z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej z dnia 15 kwietnia 2009 roku, w którym pracodawca uznał, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 lipca 1985 roku do dnia 27 października 1985 roku przepracował 81 dniówek, a w okresie od dnia 10 listopada 1987 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku – 4588 dniówek jako rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonujący prace elektryczne,

- ewidencję dniówek górniczych przepracowanych w wymiarze półtorakrotnym,

-zaświadczenie o wysokości zarobków oraz zaświadczenie o okresach nieskładkowych.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej z dnia 10 maja 2016 roku, k. 8, protokół z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej z dnia 15 kwietnia 2009 roku, k. 9 – 10, ewidencja dniówek górniczych przepracowanych w wymiarze półtorakrotnym, k. 11 - 13, zaświadczenie o wysokości zarobków, k. 14. zaświadczenie o okresach nieskładkowych, k. 16 akt emerytalnych)

J. P. jest zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) B. (wcześniej (...) w B.) od dnia 1 lipca 1985 roku do nadal. Ubezpieczony był zatrudniony kolejno:

- od dnia 1 lipca 1985 roku do dnia 27 października 1985 roku na stanowisku elektromontera górnictwa odkrywkowego w oddziale (...),

- od dnia 10 listopada 1987 roku do dnia 30 czerwca 1991 roku na stanowisku elektromontera pozostałych urządzeń w oddziale (...),

- od dnia 1 lipca 1991 roku do dnia 16 listopada 2006 roku na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektrycznych w oddziale (...),

- od dnia 17 listopada 2006 roku do nadal na stanowisku elektromontera maszyn i urządzeń górniczych w przodku w oddziale (...).

(dowód: umowa o pracę z dnia 1 lipca 1985 roku, k. 1, zawiadomienie o rozwiązaniu stosunku pracy, k. 6, karta kandydata do pracy, k. 7, karta obiegowa zmiany, k. 13, umowa o pracę z dnia 10 listopada 1987 roku, k. 14, angaże, k. 16 – 18, k. 21, k. 23 – 27, 31, wniosek o nadanie stopnia górniczego, k. 33, angaże, k. 35, k. 37 – 39, k. 41, k. 50, k. 56, k. 59 akt osobowych wnioskodawcy)

W okresie od dnia 28 października 1985 roku do dnia 16 października 1987 roku ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową i korzystał z dni wolnych po jej zakończeniu. Natomiast w okresie od dnia 17 października 1987 roku do dnia 9 listopada 1987 roku korzystał z urlopu bezpłatnego.

(dowód: zawiadomienie o rozwiązaniu stosunku pracy, k. 6, karta kandydata do pracy, k. 7, zaświadczenie pracy z dnia 25 marca 2003 roku, k. bez nr w aktach osobowych wnioskodawcy)

W dniu 13 marca 1989 roku wnioskodawca odbył przygotowanie zawodowe w zakresie podwyższenia kwalifikacji w specjalności spawania elektrycznego i cięcia tlenem.

(dowód: zaświadczenie o przygotowaniu zawodowym, k. 19,

W orzeczeniach psychologicznych z dnia 23 stycznia 2004 roku i z dnia 3 września 2004 roku wskazano, że nie ma przeciwwskazań do zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku elektromontera rozdzielni i sieci elektroenergetycznych - spawacza, obsługującego pilarkę spalinową, wciągarki, wciągarki stałe i przejezdne.

(dowód: orzeczenia psychologiczne, k. 44, k. 47 akt osobowych wnioskodawcy)

W charakterystyce stanowiska pracy J. P., jego pracodawca wskazał, że zajmując stanowisko elektromontera maszyn i urządzeń górniczych w przodku wnioskodawca wykonuje takie same czynności jak przed zmianą nazewnictwa, to jest przed dniem 17 listopada 2006 roku. Nazwy powierzonych stanowisk zmieniały się, lecz charakter pracy pozostawał ciągle ten sam i obejmował:

- prace związane z obsługą ruchu elektrycznego na układach (...),
- prace elektryczne przy zasilaniu koparek i zwałowarek w układach (...),
- prace związane z konserwacją, montażem stacji zasilających układy (...),
- prace przy przesuwce i przebudowie systemu zasilania (...),
- prace związane z obsługą i konserwacją układów (...).

(dowód: charakterystyka stanowiska pracy z dnia 11 lipca 2016 roku, k. 23 akt emerytalnych)

W całym okresie zatrudnienia (...) S.A. Oddział (...) B. (wcześniej (...) w B.) wnioskodawca wykonywał swe obowiązki w oddziale elektrycznym (...) zajmującym się przesuwaniem i remontami stacji elektroenergetycznych zasilających maszyny podstawowe.

Do obowiązków wnioskodawcy należało:

- przygotowywanie miejsca pracy dla maszyn w ten sposób, aby można było wpiąć przewody i wykonać pomiary elektryczne,
- załączanie lub wyłączanie koparek lub zwałowarek,
- uziemianie przewodów przed podjęciem pracy przez koparkę lub zwałowarkę,
- rozpinanie i załączanie linii wysokiego napięcia w trakcie przemieszczania maszyn podstawowych,
- konserwowanie stacji elektroenergetycznych, które zasilają koparki i przenośniki taśmowe,
- dokonywanie przesuwek stacji elektroenergetycznych w stronę koparek,
- dokonywanie przesuwek stacji na zwałowisku,

- spawanie elementów stacji na przesuwkach,
- wypinanie kabli i włączanie linii napowietrznych prowadzących prąd do stacji elektroenergetycznych,
- rozpinanie przebudów transformatorów,
- demontaż ogrodzeń wokół transformatorów,
- smarowanie, czyszczenie odłączników i izolatorów znajdujących się w stacji elektroenergetycznej,
- sprzątanie stacji elektroenergetycznych,

Brygada wnioskodawcy wykonywała prace elektryczne w trakcie przesuwek stacji elektroenergetycznych. Stacje zasilaly taśmociągi, koparki, zwałowarki. Brygada wnioskodawcy rozpinala kable zasilajace z maszyn – koparek, zwałowarek, taśmociągów, stacji napędowych przenośników. Następnie już po przesunięciu przenośnika przez górników oraz przetransportowaniu maszyn podstawowych na inne miejsce, brygada wnioskodawcy przychodziła na to miejsce i montowała stacje zasilania. Praca polegała na przesunięciu układu zasilania (stacji zasilania) i zbudowaniu układu zasilania w nowym miejscu, gdzie miała zostać przesunięta koparka lub zwałowarka. Wpinaniem przewodów zajmował się inny oddział. Stacje elektroenergetyczne znajdowały się w odległości od 300 do 400 metrów od koparki lub zwałowarki. Wnioskodawca nie pracował stykowo.

Ubezpieczony pracował w wyżej wymieniony sposób stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Pomimo przeszerogań i zmian nazewnictwa stanowiska pracy zakres jego obowiązków nie ulegał zmianie.

(dowód: zeznania wnioskodawcy, nagranie od minuty 1:57 do minuty 19:46, protokół z rozprawy z dnia 26 lipca 2017 roku, k. 18 – 19 w związku z nagraniem od minuty 34:27 do minuty 35:06, protokół z rozprawy z dnia 22 listopada 2017 roku, k. 28v akt sprawy, zeznania świadków: A. J., nagranie od minuty 2:36 do minuty 17:46, A. M., nagranie od minuty 17:46 do minuty 27:48, J. S., nagranie od minuty 27:48 do minuty 34:13, protokół z rozprawy z dnia 22 listopada 2017 roku, k. 26v – 27v, pismo pracodawcy z dnia 24 kwietnia 2017 roku, k. 12 – 13 akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 ze zm.).

Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Po myśli art. 50 b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Zgodnie z treścią pkt 32 Załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 roku, Nr 2, poz. 8) zawierającego wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą takimi stanowiskami są: rzemieślnicy i inni robotnicy zatrudnieni na stałe na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych: ślusarze, spawacze, elektrycy, mechanicy, monterzy, wulkanizatorzy, automatycy, cieśle. Zgodnie zaś z pkt 4 załącznika 2 takim stanowiskiem jest stanowisko elektromontera maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce, elektromontera zatrudnionego w stałej grupie remontowej na odkrywce.

Natomiast stosownie do treści pkt 7 dział III Załącznika nr 3 ww. Rozporządzenia zawierającego wykaz stanowisk pracy, na których okresu w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym osobą spełniającą warunki do uznania jej pracy za pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym jest: rzemieślnik zatrudniony na odkrywce bezpośrednio w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach, wykonujący prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń.

Należy tym miejscu jednocześnie z całą mocą podkreślić, iż zgodnie z art. 50d ust. 1 pkt 1 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej półtorakrotnemu przeliczeniu podlegają tylko okresy pracy górniczej wykonywanej "w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębinieniu szybów i robotach szybowych".

Wykaz stanowisk pracy wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154).

Z zestawienia powyższych przepisów jednoznacznie wynika, że nie każda praca wykonywana na odkrywce, może być zaliczona do pracy górniczej. Z przepisów wynika również, że nie każda praca górnicza, nawet wykonywana w obrębie przodków eksploatacyjnych na stanowiskach określonych w ww. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, może być kwalifikowana jako zaliczana w wymiarze półtorakrotnym. Wykładnia przepisów załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia dokonywana w oderwaniu od unormowania ustawowego prowadziłyby do sytuacji, w której każdą

pracę górnika kopalni odkrywkowej wykonywaną na terenie wyrobiska należałoby uwzględnić w takim korzystnym wymiarze. Tymczasem przeczy temu jednoznacznie treść ww. przepisów.

Z treści załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 roku wynika bowiem, iż w wymiarze półtorakrotnym mogą być uznane tylko czynności wykonywane przez górnika, które zostały wskazane w tym załączniku i na wskazanych tam stanowiskach oraz jednocześnie tylko takie, które spełniają warunki przepisu art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Chodzi wyłącznie o czynności stanowiące element ciągu technologicznego bezpośrednio związany z procesem wydobywania węgla. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX).

Dla oceny, czy ubezpieczony pracował na stanowisku uprawniającym do przeliczenia spornego okresu pracy w wymiarze półtorakrotnym, istotne znaczenie miał przede wszystkim rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych), tj. rodzaj wykonywanych czynności związanych z obsługą konkretnej wskazanej w przepisach maszyny oraz miejsce ich wykonywania.

W celu zaliczenia prac wnioskodawcy do prac wskazanych w pkt 7 dział III załącznika nr 3 ww. rozporządzenia musiałyby być to prace elektryczne wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy i stale w przodku na koparce wielonaczyniowej lub zwałowarce, przy obsłudze, konserwacji, demontażu i montażu maszyn – koparki wielonaczyniowej, zwałowarki, a jednocześnie bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku lub innej pracy przodkowej, tj. również łączących się z bezpośrednimi i zasadniczymi procesami produkcyjnymi zakładu górniczego, a związanymi z pozyskaniem węgla czyli z procesami urabiania lub ładowania urobku – por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, OSNPUiSP 2013, nr 3-4, poz. 38; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09, LEX; wyroki SA w Katowicach z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; z dnia 25 marca 2010 roku, IIIAUa 3150/09, LEX; z dnia 30 stycznia 2013 roku, IIIAUa 832/12, LEX; z dnia 28 czerwca 2013 roku, IIIAUa 1952/12, LEX.

W pierwszej kolejności należy podnieść, iż kluczową kwestią jest pojęcie przodka. Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Jednocześnie z potocznego rozumienia tego pojęcia, w tym także używanego przez świadków, wnioskodawcę, czy pracodawcę w charakterystyce stanowiska pracy wnioskodawcy, wynikało, iż osoby te pojmują przodek jako miejsce pracy całego układu (...) lub wyłącznie to miejsce, które jest bezpośrednio przed koparką wielonaczyniową.

Przyjęcie ogólnej tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu, a następnie rekultywacją wyrobisk i zwałowisk, (związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) nie odpowiada pojęciu "pracy przodkowej", wynikającej z wykładni przepisów art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, Legalis).

Z powyższego wynika, iż pojęcie przodka musi być wykładane przez Sąd w sposób ścisły i ograniczać się wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych, albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. Praca przodowa polega zaś na urabianiu i ładowaniu urobku lub nadkładu, albo jest bezpośrednio związana z procesem urabiania urobku.

Jednocześnie w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach należy stwierdzić, że dla zaliczenia pracy do stażu w wymiarze półtorakrotnym nie chodzi o jakąkolwiek pracę w przodku przy maszynach ładujących i transportujących, a wyłącznie o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn ładujących i transportujących w przodkach. Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1. Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX).

Z powyższych rozważań wynika zatem, iż przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom w kopalni węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym czas pracy górniczej w przodku tylko wówczas, gdy spełnia łącznie wszystkie wskazane w powołanych przepisach przesłanki: co do miejsca wykonywania, co do rodzaju czynności, co do obsługi wskazanych w tym przepisie maszyn i urządzeń. Wypełnienie np. jedynie warunku pracy w przodku nie jest zatem wystarczające do uznania, że praca ta spełnia definicję z art. 50 d ust. 1 pkt 1 i znajduje się w wykazie III załącznika 3 poz. 7 rozporządzenia.

Z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie przez Sąd w oparciu o zeznania wnioskodawcy i świadków oraz na podstawie dokumentów z akt osobowych wynika, iż ubezpieczony w spornym okresie pracował jako elektryk w oddziale (...) zajmującym się przesuwaniami i remontami stacji elektroenergetycznych zasilających maszyny podstawowe.

Zakres obowiązków wnioskodawcy i miejsce ich świadczenia Sąd ustalił na podstawie dokumentacji pracowniczej zgromadzonej w aktach osobowych i emerytalnych oraz na podstawie zeznań świadków i samego wnioskodawcy. Sąd poddał ww. zeznania weryfikacji stosownie do brzmienia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. i uznał, że dowody te mogą zostać uznane za w pełni wiarygodne i przekonujące. Świadczenie i sam wnioskodawca w sposób jasny i spójny zeznali bowiem, że wnioskodawca pracował zarówno w wyrobisku, jak i na zwałach, świadcząc prace elektryczne przy przesuwaniu i przebudowie systemu zasilania (...).

Również pracodawca w sporządzonej dokumentacji jednoznacznie wskazał, że ubezpieczony obsługiwał i konserwował urządzenia znajdujące się na terenie odkrywki i zwałowiska, czego nie można identyfikować z pojęciem przodka. Wszak świadkowie w przedmiotowym postępowaniu zeznali, że stacje zasilające znajdują się w odległości do 400 metrów od miejsca wydobywania urobku. Również i zwałowiska nie można identyfikować z przodkiem robót górniczych.

Po dokonaniu wszechstronnej weryfikacji zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd ustalił, że brygada wnioskodawcy zajmowała się utrzymaniem stacji elektroenergetycznych zasilających układ (...), uczestniczyła przy przesuwaniu i przebudowie tychże systemów, a także świadczyła prace konserwacyjne. W trakcie przesuwania się koparek lub zwałowarek stacje zasilania były również przesuwane i montowane na nowym miejscu.

Brygada wnioskodawcy wykonywała prace elektryczne w trakcie przesuwek taśmociągów. Praca polegała na przesunięciu stacji zasilania i zbudowaniu układu w nowym miejscu, gdzie miała zostać przesunięta koparka.. Wnioskodawca nie wykonywał przy tym transportu maszyn podstawowych, przesuwkę bowiem wykonywali górnicy, a nie brygada wnioskodawcy.

Z powyższych ustaleń Sądu wynikało jednoznacznie, iż praca wnioskodawcy nie spełniała wymogów zaliczenia jej do stażu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym.

W szczególności należy podnieść, iż swojej pracy wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w przodku. Ze zgromadzonego materiału dowodowego, w postaci zeznań świadków i samego wnioskodawcy wynikało bowiem, iż prace były wykonywane zarówno w przodku, jak i w oddaleniu od przodka do około 400 metrów, jak i na zwałowisku. Praca polegająca na obsłudze stacji, ich przeglądy, konserwacja, prace związane z przenoszeniem i

odkręcaniem kabli do tych szaf i stacji, prace polegające na nadzorowaniu tras kablowych odbywała się na obszarze który nie był przodkiem. Co więcej z opisu charakteru pracy dokonanej przez pracodawcę, co nie było podważane i kwestionowane przez wnioskodawcę, wynikało, iż zasięgiem czynności brygady wnioskodawcy i wobec tego pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, objęty był teren całego układu (...). Powyższe znalazło także potwierdzenie w zeznaniach świadków. Jak wyżej zaś wskazano cały układ (...) nie może być utożsamiany z przodkiem w rozumieniu powołanych przepisów ustawy i rozporządzenia.

Z powyższego wynikało zatem, iż wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośrednio w przodku.

Jednocześnie te prace, które wnioskodawca faktycznie wykonywał w przodku, nie były pracami elektrycznymi na koparkach i zwałowarkach przy ich obsłudze, konserwacji i montażu czy demontażu tych maszyn. Wnioskodawca bowiem zajmował się urządzeniami związanymi z zasilaniem pomp, to jest stacjami elektroenergetycznymi.

Wnioskodawca nie wykonywał prac przy montażu czy demontażu koparek i zwałowarek. Odpinał zasilanie, kable, a następnie po wykonaniu przesunięcia układu w inne miejsce przez górników, dokonywał przesuwów stacji elektroenergetycznych w razie potrzeby wykonując czynności spawalnicze, uziemiał przewody, rozpinął i łączył linie wysokiego napięcia. Wnioskodawca nie wykonywał zatem prac elektrycznych na koparkach i zwałowarkach, o których mowa w wykazie III, załącznik 3 pkt 7 rozporządzenia. Urządzenia na których pracował jak wyżej wskazano były zlokalizowane albo poza (ze względów bezpieczeństwa) albo na obrzeżu przodka. Z całą zaś pewnością urządzenia, na których wnioskodawca pracował, nie są elementem ciągu technologicznego wydobywania węgla, chociaż zasilają ten ciąg w energię elektryczną.

Ponadto jak wyżej wskazano, w związku z ustawowym określeniem pojęcia pracy w przodkach nie chodzi o jakąkolwiek pracę przy maszynach ładujących i transportujących tylko o pracę, która polega na montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn ładujących i transportujących w przodkach a pod określeniem "inne prace przodkowe" należy rozumieć inne prace górnicze w przodku, rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy. Muszą to być zatem zarówno prace na wskazanych maszynach podstawowych, jak również muszą to być prace związane bezpośrednio z procesem urabiania i ładowania urobku. Takich prac na koparkach czy zwałowarkach wnioskodawca z całą pewnością nie wykonywał.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności rozpoznawanej sprawy należało zatem uznać, że praca ubezpieczonego w spornym okresie, jako elektromontera nie była pracą przodkową w omówionym wyżej rozumieniu. Wynikało to zarówno z analizy zeznań świadków, samego wnioskodawcy, z akt osobowych wnioskodawcy, jak też z charakterystyki stanowiska pracy.

Czynności wskazane w charakterystyce pracodawcy takie jak, np. montaż stacji zasilających układu (...), obsługa ruchu elektrycznego na układach (...) pozwalają na zakwalifikowanie stanowiska pracy ubezpieczonego według poz. 4 lub poz. 32 załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 1994 r. powołanego wyżej, lecz z pewnością nie według poz. 7 działu III załącznika nr 3. (tak też cytowany SA w Katowicach w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12; por. wyrok SA w Katowicach z dnia 25 marca 2010 roku, IIIAUa 3150/09, LEX).

Prace wnioskodawcy zatem nie wyczerpywały przesłanek wskazanych w art. 50d ust.1 pkt 1 ustawy. Wnioskodawca bowiem nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośrednio w przodku przy urabianiu i ładowaniu urobku czy przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących, jak również jego praca nie była pracą rzemieślnika zatrudnionego na koparkach, zwałowarkach, wykonującego prace górnicze, mechaniczne, elektryczne i hydrauliczne przy obsłudze, konserwacji, montażu i demontażu tych maszyn i urządzeń. Czynności ubezpieczonego nie były związane wyłącznie z wykonywaniem pracy przodkowej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a ubezpieczony nie udowodnił, że wykonywał prace przodkowe przez cały sporny okres jak to ustaliła Komisja Weryfikacyjna. Z ustaleń faktycznych

wynikało również, że ubezpieczony nie dojeżdżał stykowo, gdyż pracował w systemie jednozmianowym stąd nie można było ustalić na podstawie dniówek stykowych ilości pracy ubezpieczonego w wymiarze półtorakrotnym.

O uznaniu konkretnej pracy za pracę górniczą zaliczaną w wymiarze półtorakrotnym – zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego – decyduje charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika, a nie treść umowy o pracę łączącej go z pracodawcą ani nazwa zajmowanego stanowiska pracy określona w angażach czy zaświadczeniu o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych (por. wyroki SN z dnia 25 marca 1998 roku, II UKN 570/98; z dnia 22 marca 2001 roku, II UKN 262/00; z dnia 2 czerwca 2010 roku, I UK 25/10; publ. LEX). Nie mają również znaczenia zakładowe wykazy stanowisk oraz protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone stanowisko. Przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej muszą być bowiem wykładane w sposób ścisły, a dla oceny charakteru pracy górniczej, nie mogą mieć decydującego znaczenia protokoły komisji weryfikacji (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 28 czerwca 2013 roku, IIIAUa 1127/12, LEX).

Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy kwalifikacja zajmowanego przez pracownika stanowiska, jak i kwalifikacja tego stanowiska na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej nie przesądza o zaliczeniu zatrudnienia na tymże stanowisku do pracy górniczej, w tym pracy kwalifikowanej w wymiarze półtorakrotnym. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach nie decyduje bowiem treść tych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998 r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999 Nr 6, poz. 213; z dnia 22 marca 2001 r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002 Nr 22, poz. 553; z dnia 2 czerwca 2010 r., I UK 25/10, LEX nr 621137).

W konsekwencji, ani rozporządzenie wykonawcze do ustawy, ani tym bardziej wewnętrzne zarządzenia pracodawcy nie mogą przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień, niż uczynił to ustawodawca. Przepisy ustawy o emeryturach i rentach stanowią pozycję wyjściową do oceny zasadności roszczeń emerytalnych wnioskodawcy. Wiążącymi dowodami zaś w sprawie nie mogą być akta ZUS i decyzje ZUS wydane w innych sprawach, dotyczących innych ubezpieczonych. Sąd bowiem rozpoznaje sprawę w sposób indywidualny. Decyzje ZUS nie stanowią orzeczeń, które wiążą Sąd. Ponadto należy podkreślić, iż orzecznictwo Sądu oraz stanowisko organu rentowego na przestrzeni lat ewoluowało, również pod wpływem orzeczeń Sądów Apelacyjnych i Sądu Najwyższego. Obecnie w szczególności w orzecznictwie Sądów wszystkich instancji prezentowany jest pogląd, że konkretną pracę w kopalni należy zaliczyć ściśle według jej charakteru, miejsca wykonywania oraz nie pomijając miejsca w przepisach jakie nadał jej ustawodawca (tak por. uzasadnienie SA w Katowicach z dnia 11 lutego 2014 roku, III AUa 134/13, LEX).

Również okoliczność, iż praca wnioskodawcy była niezbędna dla procesu technologicznego nie zmienia oceny charakteru tej pracy. Np. dowód pracowników na miejsce pracy w przodku, dowód narzędzi również jest niezbędne dla prowadzenia prac w przodku. Nie można jednakże w świetle poczynionych rozważań, analizy przepisów prawa oraz materiału dowodowego zebranego w sprawie uznać, iż wszelkie prace wykonywane na terenie odkrywki czy nawet na terenie przodka uzasadniają zaliczenie okresów ich wykonania w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej. Skoro bowiem ustawodawca określił w sposób ścisły przesłanki zaliczenia danych prac w wymiarze półtorakrotnym oznacza to, że prace które nie spełniają tych warunków nie można zaliczyć w takim wymiarze. Wnioskodawca nie wykazał, aby spełniał warunki sprecyzowane przez ustawodawcę w art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.